

პროექტის "ნარჩენები სტრატეგია გარემოს სტატუსის BSB257" ყოველთვიური ელექტრონული ბიულეტენი

ელექტრონული ბიულეტენი #24

საერთო საზღვრები. საერთო გადაწყვეტილებები

ეს პროექტი დაფინანსებულია ერთობლივი საოპერაციო პროგრამის "შავი ზღვის აუზის 2014-2020" ფარგლებში

BSB257 ZEWSGES (ნულოვანი ნარჩენების სტრატეგია კარგი გარემოსდაცვითი მდგომარეობისთვის) პროექტი უკანასკნელი ელექტრონული ბიულეტენი

ZEWSGES პროექტის შესახებ და რას ემსახურება ის

პროექტის განხორციელება დაიწყო 13th სექტემბერს, 2018წ. შავი ზღვის აუზის 2014-2020 წლის ერთობლივი პროგრამა წარმოადგენს ევროკავშირის ტრანსსასაზღვრო თანამშრომლობის (CBC) ევროპის სამეზობლო პოლიტიკის ინსტრუმენტს (ENI). შავი ზღვის აუზის პროგრამა ფოკუსირებულია ამოცანებსა და მიზნებზე, რომლებიც ასახავს ქვეყნების ამოცანებს და პრიორიტეტებს რაც მოცემულია ქვემოთ.

შავი ზღვის აუზის ENI ტრანსსასაზღვრო თანამშრომლობის პროგრამის 2014-2020 - ამოცანები და პრიორიტეტები:

საერთო ამოცანები

გააუმჯობესოს ხალხის კეთილდღეობა შავი ზღვის აუზის რეგიონებში მდგრადი ზრდისა და გარემოს ერთობლივი დაცვის გზით

კონკრეტული მიზნები და პრიორიტეტები (ZEWSGES პროექტი მხარს უჭერს პრიორიტეტს 2.2.)

- კონკრეტული ამოცანა 1. ხელი შეუწყოს ბიზნესს და მეწარმეობას შავი ზღვის აუზში
  - პრიორიტეტი 1.1 ხელი შეუწყოს ბიზნესსა და მეწარმეობას ტურიზმისა და კულტურის სექტორებში
  - პრიორიტეტი 1.2 ტრანსსასაზღვრო სავაჭრო შესაძლებლობების გაზრდა და სოფლის მეურნეობისა და მასთან დაკავშირებული სექტორების მოდერნიზაცია
- კონკრეტული ამოცანა 2. შავი ზღვის აუზში გარემოს დაცვის კოორდინაციისა და საზღვაო ნარჩენების ერთობლივი შემცირების ხელშეწყობა
  - პრიორიტეტი 2.1 გააუმჯობესოს გარემოსდაცვითი მონიტორინგი
  - პრიორიტეტი 2.2 ხელი შეუწყოს საერთო ცნობიერების ამაღლებას და ერთობლივ ქმედებებს მდინარისა და ზღვის ნაგვის შემცირების მიზნით

მოკლედ ZEWSGES შესახებ

პროექტის წამყვანი პარტნიორი:

- ტეკირდაგის ნამიკ ქემალის უნივერსიტეტი (თურქეთი)

პარტნიორები

Project funded by
EUROPEAN UNION

პროექტის "ნარჩენები სტრატეგია გარემოს სტატუსის BSB257" ყოველთვიური ელექტრონული ბიულეტენი

ელექტრონული ბიულეტენი #24

საერთო საზღვრები. საერთო გადაწყვეტილებები

ეს პროექტი დაფინანსებულია ერთობლივი საოპერაციო პროგრამის "შავი ზღვის აუზის 2014-2020" ფარგლებში

- ნესებარის მუნიციპალიტეტის ტურიზმის განვითარების საბჭო - ბულგარეთი
- უკრაინის საზღვაო გარემოსდაცვითი ასოციაცია უკრმეპა - უკრაინა
- საერთაშორისო ასოციაცია კვიტას გეორგია - საქართველო

ერთობლივი საქმიანობის საერთო მიზანი

პროექტის მიზანია ხელი შეუწყოს ნარჩენების შემცირებას (1) სანაპირო ზოლზე ხილული (> 2.5სმ) ნაგვის რაოდენობის შემცირებას, სანაპირო ზოლზე პლასტმასის, თევზაობისა და სანიტარული ნაგვის ნივთების რაოდენობას; (2) ზღვის ფსკერზე თითო კვადრატულ მეტრზე ნაგვის ნივთების რაოდენობის, მათ შორის თევზაობასთან დაკავშირებული საგნების, შემცირებას 2020 წლისთვის 2012 წელთან შედარებით, ოდესაში, უკრაინაში; ბურგასი, ბულგარეთში; გურია, საქართველოში და ტეკირდაგი, თურქეთში.

საქმიანობის კონკრეტული ამოცანები

- **საზღვაო ნაგვის შეგროვება და უტილიზაცია:** მოქმედება აერთიანებს (1) ოთხ "Fishing for the litter" (თითოეულ ქვეყანაში ერთი) კამპანიას ადგილობრივი მეთევზეების მიერ ზღვის ფსკერიდან მინიმუმ 1,5 ტონა თევზჭერის ნარჩენების ამოღება; (2) პლაჟის დასუფთავების ოთხი კამპანია (თითოთითოეულ ქვეყანაში) 7-16 ასაკის ბავშვებისა და მათი პედაგოგების ჩართულობით მინ. 0,5 ტონა ნაგავი სანაპიროებიდან.
- **ბავშვებში ინფორმირებულობის გაზრდა:** 40 დაწყებითი/საშუალო სკოლა (15 თურქეთიდან, 5 ბულგარეთიდან, 10 უკრაინიდან, 10 საქართველოდან), 50 არასამთავრობო ორგანიზაცია (15 თურქეთიდან, 5 ბულგარეთიდან, 20 უკრაინიდან, 10 საქართველოდან) და 25 ადგილობრივი მედია ორგანიზაციები (10 თურქეთიდან, 5 ბულგარეთიდან, 7 უკრაინიდან, 3 საქართველოდან) ჩაერთვებიან ეკოსისტემის საგანმანათლებლო პროგრამაში (EEP), რომელიც უკვე დაწყებულია ILMM-BSE პროექტის ფარგლებში.

სამიზნე ჯგუფები

პროექტის სამიზნე ჯგუფი მოიცავს 7-16 წლის სკოლის მოსწავლეებს და მათ პედაგოგებს, მეთევზეებს და ადგილობრივი თემის წარმომადგენლებს.

ხანგრძლივობა:

პროექტის ხანგრძლივობაა 24 თვე.

ბიუჯეტი

პროექტის მთლიანი ღირებულებაა € 872 118.00.

მოსალოდნელი შედეგები

Project funded by
EUROPEAN UNION

ZEWSES

პროექტის "ნარჩენები სტრატეგია გარემოს სტატუსის BSB257" ყოველთვიური ელექტრონული ბიულეტენი

ელექტრონული ბიულეტენი #24

საერთო საზღვრები. საერთო გადაწყვეტილებები

ეს პროექტი დაფინანსებულია ერთობლივი საოპერაციო პროგრამის "შავი ზღვის აუზის 2014-2020" ფარგლებში

სავარაუდო შედეგები მოიცავს ნარჩენების მართვის კანონმდებლობის სწორად განხორციელებას, პლაჟებსა და ზღვებზე საზღვაო ნაგვის შემცირებას, მოსახლეობისა და ტურისტების ნარჩენებთან დაკავშირებული ქცევის გაუმჯობესებას, მონიტორინგის პროგრამის შექმნას და სხვა ინიციატივების განხორციელებას, რაც ხელს შეუწყობს რეგიონალური კარგი გარემოს მდგომარეობას. რაც თავის მხრივ, ეკოსისტემის დაცვის მაქსიმალური ხარისხის მისაღწევად არის ეკოლოგიურ ცოდნაზე დაფუძნებული.

საქმიანობის ძირითადი მიმართულებები

მოიცავს მართვის, ინეგრაციის, კომუნიკაციის და ნულოვანი ნარჩენების მიმართულებებს.

ზღვის დაბინძურება და ZEWSGES პროექტი

ზღვის დაბინძურები განმარტება

გაეროს კონვენციამ საზღვაო დაბინძურება განსაზღვრა, როგორც ადამიანის მიერ, პირდაპირ ან არაპირდაპირი გზით, ზღვაში ისეთი ნივთიერებების ან ენერჯის შეყვანა, რაც იწვევს, ან შეიძლება გამოიწვიოს ისეთი მავნე ზემოქმედება, როგორცაა საზღვაო ეკოსისტემის დაზიანება და ზღვაში სიცოცხლის მოსპობა, წარმოადგენს საფრთხეს ადამიანის ჯანმრთელობისთვის, საზღვაო საქმიანობისთვის ხელის შეშლა, თევზაობისა და ზღვის სხვა ლეგიტიმური გამოყენების ჩათვლით, ზღვის წყლის გამოყენების ხარისხის გაუარესება და კომფორტული პირობების შემცირება.

რატომ არის ZEWSGES პროექტის ამოცანების მიღწევისთვის აუცილებელი ტრანსსაზღვრო თანამშრომლობა?

წყლის გარემოს დაბინძურების ისტორია სათავეს იღებს კაცობრიობის ცივილიზაციის ისტორიიდან. ამასთან, წყლის დაბინძურებას დიდი ყურადღება არ ექცეოდა მანამ, სანამ ამან არ მიაღწია თვალნათელ უარყოფით შედეგებს ეკოსისტემებზე და ორგანიზმებზე. საზღვაო ნარჩენების ბუნება მკვეთრად შეიცვალა ბოლო 30-40 წლის განმავლობაში სინთეზური მასალების, მაგალითად, პლასტმასის შემოღების გამო. ადამიანის წარმოებულმა ნარჩენებმა, სინთეზურმა და პლასტმასის ჩათვლით, მიაღწია მსოფლიოს ზღვებს. საზღვაო ნარჩენები მსოფლიოში ერთ - ერთი ყველაზე გავრცელებული დაბინძურების პრობლემაა, რომელიც აკვასისტემაზე მოქმედებს.

მცურავი ნარჩენების დიდი კონცენტრაცია აღმოაჩინეს შავი ზღვის ცენტრალურ ნაწილში. კარგად არის ცნობილი, რომ შავ ზღვას აქვს ზედაპირით მდიდარი ჟანგბადის შრე, რომლის ქვეშაც ღრმა, უჟანგბადო ფენა გაჯერებულია გახსნილი წყალბადის სულფიდით. უჟანგბადო ზონა მდებარეობს 90-160 მეტრის ქვემოთ სიღრმეზე და იკავებს ზღვის 87% -ს. ბოლო 20 წლის განმავლობაში, წყალბადის სულფიდის ფენა გაიზარდა 20-25 მ-ით. ეს უარყოფითი ტენდენცია 2016 წელს ჩატარებულმა კვლევებმა დაადასტურა.

პროექტის "ნარჩენები სტრატეგია გარემოს სტატუსის BSB257" ყოველთვიური ელექტრონული ბიულეტენი

ელექტრონული ბიულეტენი #24

საერთო საზღვრები. საერთო გადაწყვეტილებები

ეს პროექტი დაფინანსებულია ერთობლივი საოპერაციო პროგრამის "შავი ზღვის აუზის 2014-2020" ფარგლებში

ეს წარმოადგენს რთულ და მრავალგანზომილებიან გამოწვევას. ამასთან დაკავშირებით, პარტნიორი ქვეყნები, რომლებიც იზიარებენ შავი ზღვის საზღვაო რეგიონს ან ქვე-რეგიონს, უნდა განახორციელონ ცნობიერების ამაღლების პროგრამები და დასუფთავების კამპანიები თანმიმდევრულობისა და კოორდინაციის დაცვით, რათა უზრუნველყონ, რომ: ა) გათვალისწინებული საქმიანობა თანმიმდევრული იყოს საზღვაო რეგიონში ან ქვე-რეგიონში, იმდენად, რამდენადაც ხელს შეუწყობს მონიტორინგის შედეგების შედარებას; ბ) გათვალისწინებულია შესაბამისი ტრანსსასაზღვრო ზემოქმედებები და ტრანსსასაზღვრო მახასიათებლები.

რა არის ZEWSGES პროექტის მიდგომები?

ცნობილია, რომ მყარი მასალები, როგორც წესი, ნარჩენები, რომლებიც საზღვაო გარემოში აღმოჩნდა, იწვევს ზღვის მრავალი ცხოველისა და ფრინველის დაზიანებასა და სიკვდილს. უამრავი ზღვის ბინადარი მოკლეს ან დააზიანეს საზღვაო ნაგვის ნარჩენებმა უპირველესად იმიტომ, რომ ისინი ან მასში იხლართებიან ან პლასტმასის ნარჩენებს შეცდომით მიიჩნევენ საკვებს და ყლაპავენ მას. საზღვაო ორგანიზმების მიერ საზღვაო ნარჩენების ჩახლართვისა და გადაყლაპვის მიმოხილვამ აჩვენა, რომ მინიმუმ 267 სახეობის წარმომადგენელზე ახდენდა ეს გავლენას. ეს მოიცავდა მთელ ზღვის კუს 86% -ს, ზღვის ფრინველის ყველა სახეობის 44% -ს, ზღვის ძუძუმწოვრების ყველა სახეობის 43% -ს და თევზისა და კიბოსნაირთა მრავალრიცხოვან სახეობებს.

ამ ცოდნით მოდის პასუხისმგებლობა ვემებოთ ყველაზე ეფექტური გადაწყვეტილებები ჩვენს ზღვებში მყარი ნარჩენების ნაკადის შესაჩერებლად. ეს გადაწყვეტილებები უნდა მერყეობდეს ჩვენი, როგორც მომხმარებლების ქცევის შეცვლიდან, ადგილობრივი მცდელობებით, როგორცაა სანაპირო ზონის დასუფთავების ქვიშის პროდუქტის სპეციფიკური პოლიტიკა, ნარჩენების გლობალური მასშტაბის მართვის ტრანსფორმაციული გზებით. ამ თვალსაზრისით: (1) პლაჟის სანაპიროზე გამოწვეული ნაგავი ხდება ზღვის ნამსხვრევები, მათ შორის ისეთი საგნები, როგორცაა საკვების შეფუთვა და სასმელის ჭურჭელი, სიგარეტის ნამწვები და პლასტმასის სათამაშოები. ამის წინააღმდეგ ბრძოლა გაიმართება სანაპიროების გაწმენდის საშუალებით, ხალხის შეკრებაზე - სკოლის მოსწავლეებისა და პედაგოგების, ასევე გარემოსდაცვითი, კულტურული და სამოქალაქო ორგანიზაციების წევრების მიერ. (2) ზღვის ფსკერზე ნაგვის გეოგრაფიულ განაწილებაზე (ე.ი. ზღვის ფსკერის ნაგავი) მკაცრად მოქმედებს ჰიდროდინამიკა, გეომორფოლოგია და ადამიანის ფაქტორები. ორგანიზმის მრავალფეროვნების მიერ გაფუჭების სიმძიმის შემდეგ, ნაგვის უმეტესობა საბოლოოდ ჩაიძირა ფსკერზე. დენებისაგან შესაძლებელი გახდება ნაგვის გადატანა დაგროვების ადგილებში, მაგალითად, ზღვის ფსკერზე და დაინტერესებული სახეობების უმეტესობისთვის, დაზარალებულია მნიშვნელოვანი რაოდენობის პირები. ამას მიმართავენ ადგილობრივი მეთევზეების მობილიზებით 'Fitter for Litter' კამპანიებში, რომელიც მოიცავს ზღვის ფსკერზე

პროექტის "ნარჩენები სტრატეგია გარემოს სტატუსის BSB257" ყოველთვიური ელექტრონული ბიულეტენი

ელექტრონული ბიულეტენი #24

საერთო საზღვრები. საერთო გადაწყვეტილებები

ეს პროექტი დაფინანსებულია ერთობლივი საოპერაციო პროგრამის "შავი ზღვის აუზის 2014-2020" ფარგლებში

მათ მიერ მიტოვებული უმედეგო სათევზაო იარაღის შეგროვებას და ამ მიზეზით, ამ სახეობებს მიიღებენ სარგებლობა იგივე ეკოსისტემა ადამიანებთან მიმართებაში.

რა არის საერთო ტერიტორიული გამოწვევები რომელსაც მიემართება ZEWSGES პროექტი?

ახლახანს დაიანგარიშეს რომ უზარმაზარი, 6,4 მილიონი ტონა ნაგავი ყოველწლიურად აღწევს საზღვაო გარემოს. UNEP (გაეროს გარემოსდაცვითი პროგრამა) (UNEP 2005) აცხადებს, რომ შეფასებები იმაზე მეტყველებს, რომ ამჟამად ზღვის თითოეულ კვადრატულ კილომეტრზე 18000-ზე მეტი ცალი პლასტმასის ნარჩენი ტივტივებს. გლობალურ დონეზე საზღვაო ნაგვის მნიშვნელოვანი შემცირება ერთადერთი ახალი მიზანი იყო, რომელიც 2012 წელს რიო +20 სამიტზე იქნა შეთანხმებული. ამასობაში, MAP-ის პარტნიორების მიერ 2008 წელს UNEP-ის ფარგლებში მომზადდა ხმელთაშუა ზღვის ნაგვის სტატუსის შეფასება / MAP MED POL პროგრამამ დაადგინა, რომ (1) საზღვაო ნაგვის უმეტესი ნაწილი ხმელეთის წყაროებიდან მოდის; (2) მყარი ნარჩენების არაადეკვატური მენეჯმენტი წარმოადგენს რეგიონში საზღვაო ნაგვის წარმოქმნის მთავარ მამოძრავებელს; (3) მონაცემთა ხარვეზები და შეუსაბამობა არსებობს ეროვნულ, სუბრეგიონალურ და რეგიონულ დონეზე; (4) საზღვაო ნაგვის მონიტორინგი საჭიროებს არსებით გაუმჯობესებას; და (5) რეგიონში გადამუშავებისა და პრევენციის ზომების განსახორციელებლად დიდი პოტენციალი არსებობს. ამიტომ, დაბინძურების წყაროებისა და ეკოსისტემებზე ზემოქმედების ცოდნა მნიშვნელოვანია არა მხოლოდ დამაბინძურებლებზე ეკოსისტემის რეაგირების უკეთ გასაგებად, არამედ პრევენციის ზომების ჩამოსაყალიბებლად.

წყლის დაბინძურების მრავალი წყარო ძირითადად ცნობილია და ამ საკითხს უდიდესი ძალისხმევა დაეთმო. ამასთან, ჩნდება ახალი ცნებები და იდეები გარემოს დაბინძურების შესახებ (მაგ., ბიოლოგიური დაბინძურება) ცოდნის განახლების შესაბამისი საჭიროებით. იმის გამო, რომ დაბინძურების პრობლემას ახასიათებს ურთიერთდაკავშირება, რთული ურთიერთქმედება, გაურკვევლობა, კონფლიქტები და შეზღუდვები, რთულია საკითხის კონტროლი. მეტიც, იმის გამო, რომ საზღვაო დაბინძურების შესახებ სამეცნიერო ცოდნა მცირეა, გამოვლენილია ცოდნის ხარვეზები, როგორც ერთ-ერთი მთავარი პრობლემა მისი კონტროლის ეფექტური მართვის სტრატეგიების დანერგვაში. წყალსატევებში და მდინარეებში ნაგვის ჩაყრა ნარჩენებთან გამკლავების უძველესი პრაქტიკაა და ღია წყლის გზები ხალხმა გამოიყენა ყველანაირი ნარჩენების გადასაგდებად. შესაბამისად, წყლის უმეტესობა ახლა გარკვეულწილად დაბინძურებულია. სიტუაცია ხშირად კრიტიკულიც კია დასახლებებთან სიახლოვეში.

საზღვაო (სანაპირო) ნარჩენების მონიტორინგის მეთოდოლოგიის შემუშავება

აუცილებელია გავითვალისწინოთ საზღვაო ნაგვის რაოდენობა და ხარისხი, რომელიც ჩვენს ზღვის ადგილებში მოხვდება, რათა შემუშავდეს პოლიტიკა და სტრატეგიები ამ ნაგვის შემცირებისთვის ან არსებული სიფრთხილის ეფექტურობის ასამაღლებლად. ევროპული საზღვაო სტრატეგიის ჩარჩო დირექტივა (MSFD), რომელიც განსაზღვრავს საზღვაო ნარჩენებს

პროექტის "ნარჩენები სტრატეგია გარემოს სტატუსის BSB257" ყოველთვიური ელექტრონული ბიულეტენი

ელექტრონული ბიულეტენი #24

საერთო საზღვრები. საერთო გადაწყვეტილებები

ეს პროექტი დაფინანსებულია ერთობლივი საოპერაციო პროგრამის "შავი ზღვის აუზის 2014-2020" ფარგლებში

ზღვის გარემოს "გარემოს კარგი მდგომარეობის" შესაფასებლად, მოიცავს სანაპირო ნაგვის მონიტორინგის ვალდებულებას. სანაპიროზე ჩატარებული გამოკვლევები ამ პროტოკოლთან დაკავშირებით ხელმისაწვდომია მიწაში გაწმენდილი საზღვაო ნაგვის რაოდენობისა და შემადგენლობის, აგრეთვე მისი წყაროების ხარისხობრივი მახასიათებლების დასადგენად. OSPAR-მა (OSPAR- ის კომისია, 2010 წ.) მოამზადა სახელმძღვანელო მითითებები, როგორც მონაცემთა შეგროვების ინსტრუმენტი საზღვაო ნაგვის მონიტორინგისთვის, სტანდარტული მეთოდოლოგიით.

დაგეგმილი საზღვაო ნარჩენების მონიტორინგის ღონისძიებები ZEWSGES პროექტისთვის შავი ზღვის სანაპირო ზოლის ოთხი ქვეყნის ოთხ სანაპირო ზოლზე განხორციელდა, მათ შორის თურქეთში, უკრაინაში, ბულგარეთსა და საქართველოში.

სანაპირო ზონების შერჩევა

კრიტერიუმი განისაზღვრა OSPBAR სანაპიროზე მონიტორინგის სახელმძღვანელო პრინციპით (OSPAR კომისია, 2010 წ.) და მოიცავს შემდეგ კრიტერიუმებს:

- მინიმუმ 100 მ სიგრძე,
- დაბალი ან საშუალო დახრილობა,
- შეუფერხებელი კავშირი ზღვასთან,
- ხელმისაწვდომობა წლის განმავლობაში,
- იდეალურია, თუ არ ხდება ამ ზონის დასუფთავება,
- კვლევა არ უქმნის საფრთხეს გადაშენების პირას მყოფ ან დაცულ სახეობებს.

შეირჩა შემდეგი სანაპირო ზოლები:

- კიკოი (თურქეთი)
- კრჟანსკი, (უკრაინა)
- სმრიკიტე, (ბულგარეთი)
- ყვავილნარი (საქართველო)

შერჩევის ადგილები

OSPAR- ის კრიტერიუმების გათვალისწინებით, ყველა ნაგავი შეგროვდა ნარჩენების პარკებში, სანაპიროს პარალელურად, 100 მეტრის მონიტორინგის არეალში.

მონიტორინგის სიხშირე და პერიოდი

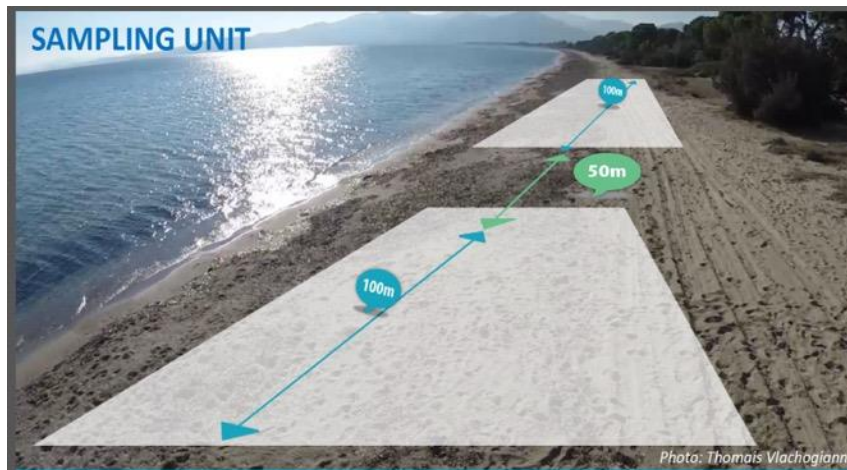
- ზამთარი: დეკემბრის შუა რიცხვები - იანვრის შუა რიცხვები
- გაზაფხული: აპრილი
- ზაფხული: ივნისის შუა რიცხვები - ივლისის შუა რიცხვები
- შემოდგომა: სექტემბრის შუა რიცხვები - ოქტომბრის შუა რიცხვები

პროექტის "ნარჩენები სტრატეგია გარემოს სტატუსის BSB257" ყოველთვიური ელექტრონული ბიულეტენი

ელექტრონული ბიულეტენი #24

საერთო საზღვრები. საერთო გადაწყვეტილებები

ეს პროექტი დაფინანსებულია ერთობლივი საოპერაციო პროგრამის "შავი ზღვის აუზის 2014-2020" ფარგლებში

ნახატი 1. საზღვაო ნარჩენების მონიტორინგი ადგილები

ნარჩენების კლასიფიკაცია

ნაგავი კლასიფიცირებულია OSPAR- ის სახელმძღვანელო პრინციპების მიხედვით (OSPAR საზღვაო სანაპიროზე ზღვის ნაგავსაყრელის მონიტორინგის სახელმძღვანელო მითითება, OSPAR- ის შეფასების სიები (OSPAR კომისია, 2010 წ.). OSPAR- ის ნუსხეებში ნაგვის ელემენტები დაკავშირებულია სხვადასხვა წყაროებთან.

ნარჩენების დახარისხება ხდება:

- სანაოსნო,
- თევზჭერა, ტურიზმი
- სანიტარული და
- სხვა

ყველა ნაპოვნი ელემენტი აღირიცხება OSPAR- ის გამოკითხვის ფორმებში OPRAR საიდენტიფიკაციო ნომრით, ხოლო OPRAR- ის მიერ უცნობი ნაგავი ან უცნობი ნივთები შეტანილია „სხვა საგნების ყუთში“ მოკლე აღწერით.

მონაცემთა მართვა

შედეგების დამუშავების მიზნით, სანაპიროს ნარჩენების მონიტორინგის შედეგები ფიქსირდება მონაცემთა ბაზაში. კვლევები ასევე დასკანირებულია და შენახულია ციფრულ ფორმატში. შეგროვებული მონაცემები გამოყენებული იქნება ტენდენციების ანალიზისთვის ყოველწლიურად. გაკეთებული ანალიზი წარმოადგენს ტენდენციების ანალიზს, ნარჩენების მთლიანი რაოდენობის გამოთვლას, წარმოშობის წყაროს ანალიზს და მასალების ანალიზს.

პროექტის "ნარჩენები სტრატეგია გარემოს სტატუსის BSB257" ყოველთვიური ელექტრონული ბიულეტენი

ელექტრონული ბიულეტენი #24

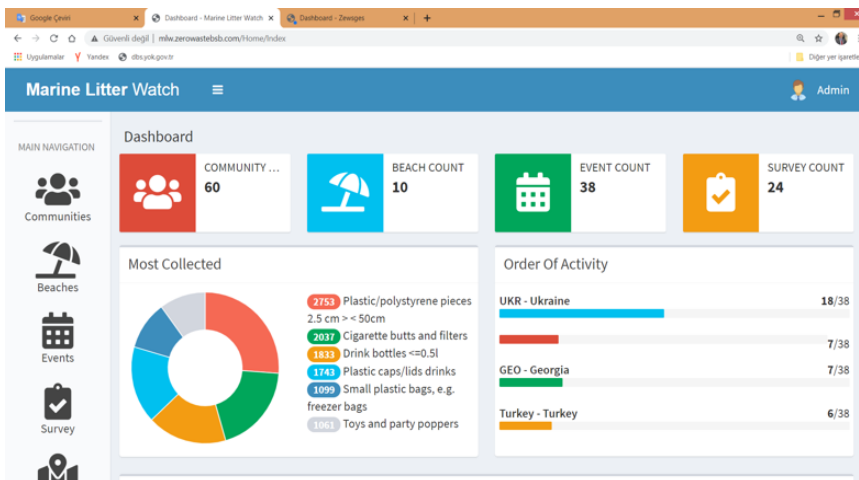
საერთო საზღვრები. საერთო გადაწყვეტილებები

ეს პროექტი დაფინანსებულია ერთობლივი საოპერაციო პროგრამის "შავი ზღვის აუზის 2014-2020" ფარგლებში

ნახატი. სანაპიროს დასუფთავება თურქეთში (ზედა მარცხენა), საქართველოში (ზედა მარცხენა), უკრაინა (ზედა მარჯვნივ) და ბულგარეთში (ქვედა მარჯვნივ).

თითოეულ პარტნიორ ქვეყანაში ჩატარდა 8 ნარჩენების მონიტორინგის ღონისძიება, როგორც დაგეგმილი იყო. შეგროვებული ნაგავი დაითვალეს, კლასიფიცირდა, გაანალიზდა და შეიტანეს „საზღვაო ნარჩენების მონიტორინგის ბაზაში“.

ნახატი. ნარჩენების მონიტორინგის ბაზა

პროექტის "ნარჩენები სტრატეგია გარემოს სტატუსის BSB257" ყოველთვიური ელექტრონული ბიულეტენი

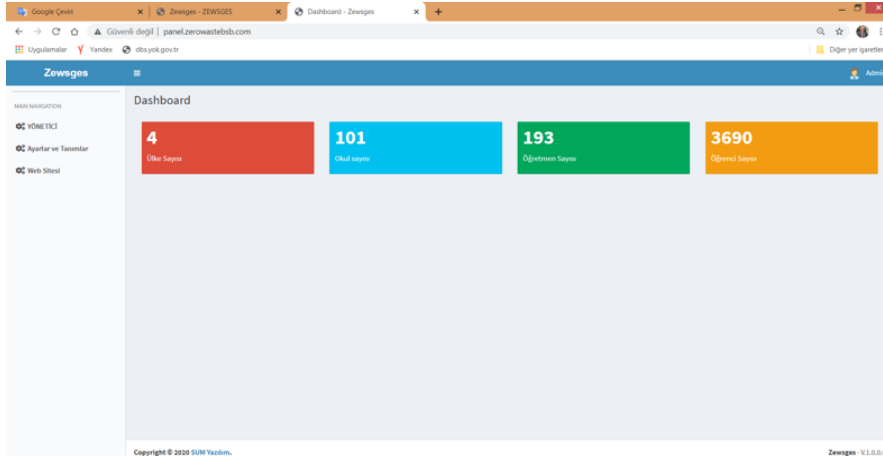
ელექტრონული ბიულეტენი #24

საერთო საზღვრები. საერთო გადაწყვეტილებები

ეს პროექტი დაფინანსებულია ერთობლივი საოპერაციო პროგრამის "შავი ზღვის აუზის 2014-2020" ფარგლებში

ZEWSGES პროექტის ეკოგანათლების პროგრამის განხორციელება

ZEWSGES (ნულოვანი ნარჩენების სტრატეგია კარგი გარემოსდაცვითი მდგომარეობისთვის) პროექტის ერთ-ერთი ძირითადი აქტივობა ეკოსისტემის საგანმანათლებლო პროგრამის (EEP) ფარგლებში 7-16 წლის მოსწავლეებისა და მათი მასწავლებლების ინფორმირებულობის გაზრდაა. ამ საქმიანობის ფარგლებში დაახლოებით 75 დაწყებითი/საშუალო სკოლა (50 თურქეთიდან, 5 ბულგარეთიდან, 10 უკრაინიდან, 10 საქართველოდან), 50 არასამთავრობო ორგანიზაცია (15 თურქეთიდან, 5 ბულგარეთიდან, 20 უკრაინიდან, 10 საქართველოდან) და 25 ადგილობრივი მედიაორგანიზაცია (10 თურქეთიდან, 5 ბულგარეთიდან, 7 უკრაინიდან, 3 საქართველოდან) ჩაერთვებიან ეკოსისტემების საგანმანათლებლო პროგრამაში (EEP). ჯერჯერობით, ოთხი პარტნიორი ქვეყნის, კერძოდ, თურქეთის, ბულგარეთის, უკრაინისა და საქართველოს, 101 სკოლის 193 პედაგოგი და 3690 მოსწავლეა დარეგისტრირებული EEP-ის ინტეგრირებულ მონაცემთა ბაზაში (იხ.სურათი1). მაშინ როცა ყველა რეგისტრირებული პედაგოგი ონლაინ გადამზადდა, სტუდენტების ნაწილს ტრენინგი კლასიკური მეთოდით საკლასო გაკვეთილების სახით ჩაუტარდათ.

სურათი. EEP ბაზაში რეგისტრირებული სკოლები, მასწავლებლები და მოსწავლეები თურქეთი, ბულგარეთი უკრაინა და საქართველო.

COVID თან დაკავშირებული შეზღუდვების დაწყებამდე, თურქეთში გადამზადდა 692 მოსწავლე 50 სკოლიდან; ბულგარეთში 415 მოსწავლე 4 სკოლაში და საქართველოში 105 მოსწავლე 7 სკოლიდან. უკრაინაში გადამზადდა 41 მასწავლებელი და 986 მოსწავლე დისტანციურად. დანარჩენი მოსწავლეების დატრენინგება მოხდება ვებინარების საშუალებით, დისტანციურად. ამჟამად მიმდინარეობს დისტანციური სწავლების ტექნიკური პროგრამის მომზადება.

ეკოსისტემის საგანმანათლებლო ნაკრები მოიცავს

- ცხრამეტი მოკლე ვიდეო და სახელმძღვანელო,

Project funded by EUROPEAN UNION

პროექტის "ნარჩენები სტრატეგია გარემოს სტატუსის BSB257" ყოველთვიური ელექტრონული ბიულეტენი

ელექტრონული ბიულეტენი #24

საერთო საზღვრები. საერთო გადაწყვეტილებები

ეს პროექტი დაფინანსებულია ერთობლივი საოპერაციო პროგრამის "შავი ზღვის აუზის 2014-2020" ფარგლებში

- ონლაინ თამაში
- პოსტერი
- ბროშურა,
- DVD

ნახატი. ეკოსისტემის ტრენინგის მონაწილე მასწავლებლები და მოსწავლეები

ჩვენი კამპანიის მთავარი მიზანია ჩვენი სტუდენტების ინფორმირება ეკოსისტემის შესახებ და დავებმართო მათ ჩამოუყალიბდეთ პასუხისმგებლობის აღქმა გარემოს შენარჩუნებაზე. სტუდენტებმა, რომლებმაც გაიარეს EEP კურსი, უნდა გააცნობიერონ შემდეგი:

- ესმოდეთ ეკოსისტემის კონცეპცია
- ჩამოუყალიბდეთ ეკოსისტემის შესაცვებ ცოდნა თავიანთ რეგიონში/აუზში.
- ესმოდეთ ეკოსისტემის საფრთხეები თავიანთ რეგიონში/აუზში.
- აცნობიერებდნენ საფრთხეებს რაც დაკავშირებულია ინდივიდუალურ ქმედებებთან ეკოსისტემასთან მიმართებით.
- ესმოდეთ, რომ თავინთი ქცევით შეუძლიათ საფრთხეების შემცირება.
- ესმოდეთ საკითარი როლი და მნიშვნელობა საფრთხეების შემცირების საქმეში.
- შეეძლოთ მოხალისეობრივი ორგანიზაციების ჩამოყალიბება.
- შეაფასონ ინიციატივები დაკავშირებული ეკოსისტემის სიცოცხლისუნარიანობასთან თავიანთ რეგიონში/აუზში.
- ესმოდეთ რესურსების გამოყენებასა და ეკოსისტემის მდგომარეობას შორის მნიშვნელობა და მდგრადობა.

Project funded by
EUROPEAN UNION

პროექტის "ნარჩენები სტრატეგია გარემოს სტატუსის BSB257" ყოველთვიური ელექტრონული ბიულეტენი

ელექტრონული ბიულეტენი #24

საერთო საზღვრები. საერთო გადაწყვეტილებები

ეს პროექტი დაფინანსებულია ერთობლივი საოპერაციო პროგრამის "შავი ზღვის აუზის 2014-2020" ფარგლებში

ნახატი. პროექტის პოსტერი და ბროშურა

შეხვედრები

პროექტის პირველი კონგრესი, ვოქშოფი და პრესკონფერენცია, ასევე 6-ე საკოორდინაციო შეხვედრა გაიმართა 2019 წლის 14 და 15 მაისს ბურგასში, ბულგარეთი, საგამოფენო ცენტრ ფლორაში. მას მასპინძლობდა ნესებარის მუნიციპალიტეტის ტურიზმის განვითარების საბჭო.

Figure. პროექტის შეხვედრა ბურგასში, ბულგარეთი

პროექტის მეორე კონგრესი, ვოქშოფი და პრესკონფერენცია, ასევე მე-10 საკოორდინაციო შეხვედრა გაიმართა 2019 წლის 19 და 20 სექტემბერს ოდესაში, უკრაინა, სასტუმრო დერიბასში. მას მასპინძლობას უწევდა უკრაინის საზღვაო გარემოსდაცვითი ასოციაცია უკრმეპა.

ნახატი პროექტის შეხვედრა ოდესაში, უკრაინა

პროექტის "ნარჩენები სტრატეგია გარემოს სტატუსის BSB257" ყოველთვიური ელექტრონული ბიულეტენი

ელექტრონული ბიულეტენი #24

საერთო საზღვრები. საერთო გადაწყვეტილებები

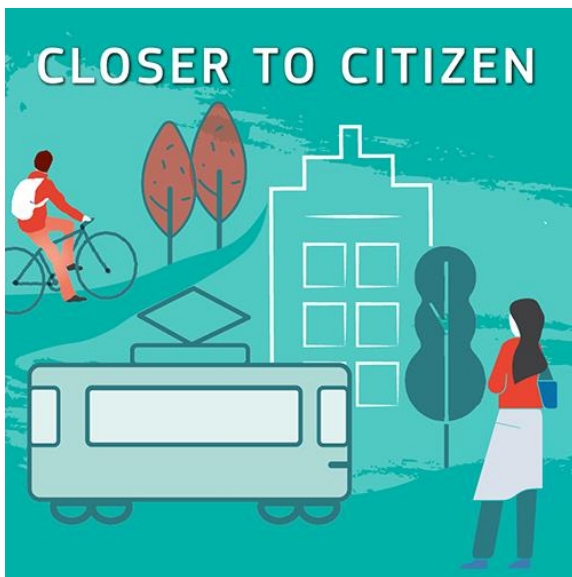
ეს პროექტი დაფინანსებულია ერთობლივი საოპერაციო პროგრამის "შავი ზღვის აუზის 2014-2020" ფარგლებში

დარჩენილი ორი შეხვედრა საქართველოსა და თურქეთში გაიმართება ონლაინ ფორმატში WEBINAR პლატფორმის საშუალებით 2020 წლის ოქტომბერსა და დეკემბერში.

სხვა ღონისძიებები ZEWSGES პროექტის ფარგლებში

ინტერვიუ ქალბატონ ვოლჰა პროხაროვასთან პროექტის ეკოსისტემების საგანმანათლებლო პროგრამის კოორდინატორ ფატიჰ კონუკუს მიერ დაიბეჭდა TESIM ENI-CBC ვებ გვერდზე (<https://tesim-enicbc.eu/voices/citizens-against-marine-litter/>) და განთავსდა ფეისბუქზე.

ZEWSGES პროექტის პრეზენტაცია განხორციელდა TESIM მიერ მოწყობილ ლაბორატორიაზე ევროკავშირის რეგიონების კვირეულის დროს ბრიუსელში

Citizens for greener cross-border regions along the EU's external borders

მოდერატორები:

მათიე ბუსკეტი, C1 განყოფილების უფროსი, DG NEAR (EC), ბელგია.

როზარიო საპინეზა, ერთობლივი ტექნიკური სამდივნოს ENI CBC იტალია-ტუნისი, გაერთიანებული ტექნიკური სამდივნო ENI CBC იტალია-ტუნისი სიცილიის რეგიონში, იტალია.

მომხსენებლები:

ფატიჰ კონუკუ ZEWSGES პროექტიდან შავი ზღვის აუზის CBC, ანა კრიუკოვა "წყალი ხვდება ხალხს" პროექტიდან სამხრეთ-აღმოსავლეთი ფინეთი - რუსეთის CBC პროგრამა და ესტონეთი-რუსეთის CBC პროგრამა 2014-2020, Kolarctic CBC. კოდი: 10PL446

ფორმატი: მონაწილეობითი ლაბორატორია - მსოფლიო კავშირების ლაბორატორია

თემა: ევროპა უფრო ახლოს მოქალაქეებთან

პარტნიორი: TESIM - TA ENI CBC პროგრამებისთვის

მწვანე ენა

ადგილი: შენობის მოედანი - ბრიუსელის კონგრესის ცენტრი, ოთახის დარბაზი 100.

მისამართი: Mont des Arts, 1000 ბრიუსელი

<https://www.facebook.com/enicbc/videos/389751595307605/>

ნახატი. ინტერვიუ ქალბატონ ვოლჰა პროხაროვასთან და ევროპის რეგიონების კვირეული ბრიუსელში

პროექტის "ნარჩენები სტრატეგია გარემოს სტატუსის BSB257" ყოველთვიური ელექტრონული ბიულეტენი

ელექტრონული ბიულეტენი #24

საერთო საზღვრები. საერთო გადაწყვეტილებები

ეს პროექტი დაფინანსებულია ერთობლივი საოპერაციო პროგრამის "შავი ზღვის აუზის 2014-2020" ფარგლებში

ZEWSGES პროექტი გააძნეს ტრანსპორტისა და ინფრასტრუქტურის მინისტრს საზღვაო უსაფრთხოების ცენტრის გახსნის ცერემონიაზე ქალაქ ტევირდაში.

ნახატი.. ZEWSGES პროექტის გაგნობა, ტევირდაგი, ტურქეთი

ZEWSGES პროექტი შეირჩა "Interreg 30 წელი - პროექტების პუბლიკაციები და გამოფენა" ღონისძიებაში მონაწილეობისთვის.

ნახატი. ZEWSGES პროექტის პოსტერები "Interreg 30 წელი - პროექტების პუბლიკაციები და გამოფენა" ღონისძიებაზე

ონლაინ ინტერვიუ: ZEWSGES პროექტი შეირჩა "გარემოსდაცვითი გამოწვევები" ტემატური კლასტერისთვის როგორც საუკეთესო პრაქტიკის მაგალითი

პროექტის "ნარჩენები სტრატეგია გარემოს სტატუსის BSB257" ყოველთვიური ელექტრონული ბიულეტენი

ელექტრონული ბიულეტენი #24

საერთო საზღვრები. საერთო გადაწყვეტილებები

ეს პროექტი დაფინანსებულია ერთობლივი საოპერაციო პროგრამის "შავი ზღვის აუზის 2014-2020" ფარგლებში

ნახატი TESIM ონლაინ ინტერვიუს დროს

TESIM ENI CBC ექსპერტები ჰუსეინ აკტურკი და რუბენ სარუხანიანი უძღვებოდნენ ონლაინ ინტერვიუს პროფესორ ფატიჰ კონჩუსთან (ტეკირდაგის უნივერსიტეტი, თურქეთი) 2020 წლის 7 მაისს და მამუკა გვილაგასთან („კვივიტას გეორგია“, საქართველო) 2020 წლის 18 მაისს. ინტერვიუს ძირითადი საკითხი ეხებოდა უკეთეს კომუნიკაციას ევროკავშირის დონეზე იმ პროექტებს შორის, რომელიც წარმოადგენენ საუკეთესო პრაქტიკის მაგალითებს.

პრეს რელიზი: ტეკირდაგის ნამიკ ქემალის უნივერსიტეტი (TNKU), ჩორლუ საინჟინრო ფაკულტეტის დეკანი, პროფ. დოქ. ტესერი და სტუდენტებმა დაარიგეს პრეს რელიზები პროექტის რონისძიებების დროს. პროფ. დოქ. ტესერი მიიჩნევს, რომ COVID-19 დაკავშირებული შეზღუდვები ხელს უწყობს ზღვების და სანაპიროების დაბინძურების შემცირებას! (<https://www.hurriyet.com.tr/seyahat/ordudaki-boztepede-yamac-parasutu-ucuslari-yeniden-basladi-41560325>, <https://www.mynet.com/kirklareli-kiyikoy-sahilinde-kirtiligin-azaldigi-belirlendi-tekirdag-6537280-myvideo>).

ნახატი. ტეკირდაგი, საზღვაო ნარჩენების მონიტორინგი და დასუფთავება

მასალის რედაქტირება: ნამიკ ქემალის უნივერსიტეტი გამოქვეყნების თარიღი: 30 სექტემბერი 2020 წ.

ერთობლივი ოპერაციული პროგრამა შავი ზღვის აუზი 2014-2020 თანადაფინანსებულია ევროკავშირის მიერ ევროპული სამეზობლო ინსტრუმენტის ფარგლებში და ასევე მისი მონაწილე ქვეყნების მიერ: სომხეთი, ბულგარეთი, საქართველო, საბერძნეთი, მოლდოვა, რუმინეთი, თურქეთი და უკრაინა. ეს პუბლიკაცია მომზადებულია ევროკავშირის ფინანსური დახმარების ფარგლებში. პუბლიკაციაში გამოთქმული შინაარსი წარმოადგენს მხოლოდ ნამიკ ქემალის უნივერსიტეტის პასუხისმგებლობას და არ გამოხატავს ევროკავშირის შეხედულებებს.

Project funded by EUROPEAN UNION

